

форм і методів навчання, пошуки оригінальних та спеціальних методик викладання, проведення дослідної роботи [4, с. 24].

При засвоєнні студентами теоретичного матеріалу, важливо його розуміти та вміти аналізувати, при цьому правильне застосування отриманих знань на практиці дає можливість збагнути необхідні основи майбутньої професії.

Крім теоретичних знань, які здобувають студенти у педагогічних закладах освіти, вони також мають засвоювати теорію обраного фаху самостійно. Тому, велика роль у процесі професійного зростання належить самоосвіті. К. Ушинський говорив, що вчитель перестає бути вчителем, коли він перестає вчитися [4, с. 32]. Студент педагогічного університету має усвідомлювати, що тільки через самостійне опрацювання джерел з обраного напрямку підготовки; аналізу та узагальнення власного досвіду; творчого застосування і вивчення передового педагогічного досвіду; удосконалення своєї практичної підготовки майбутнього педагога з питань різноманітних завдань навчального характеру, він може досягти бажаних висот. Самоосвіта дає студенту позитивні результати, якщо вона здійснюється систематично, цілеспрямовано й планомірно.

Вивчення теоретичного матеріалу полегшується та удосконалюється за допомогою використання інноваційних технологій та сучасного обладнання. Із здобутих знань студент має засвоїти базові навички, якими повинен володіти педагог. Майбутнього вчителя потрібно навчити взаємодіяти з учнями та будувати з ними суб'єкт-суб'єктні відносини. Тобто, щоб вчитель зумів залучити школярів до участі у своїх проєктах, конкурсах, олімпіадах та інших наукових заходах. Для цього педагог повинен не тільки володіти основними теоретичними знаннями і базовими навичками з педагогіки, але й вміти застосовувати їх на практиці. Саме це і є важливим у професійній підготовці вчителя, що дає змогу вибудувати більш високий рівень співпраці, за яких кожний учень відчуває свою інтелектуальну спроможність та успішність. Глибокі теоретичні знання педагога дозволяють, за таких умов, спланувати ефективне використання навчального часу, налаштувати учнів на сумлінну роботу протягом уроку, використовуючи загальновідомі методи співпраці учнів один з одним:

- роботу в парах;
- роботу в малих групах;
- «мозковий штурм» тощо.

Досвід такої роботи показує, що такі заняття проходять продуктивно, цікаво і знімають закомплексованість учнів [3, с. 6].

Отже, можна стверджувати, що робота вчителя одна з найвагоміших у суспільстві. Тому, професійна підготовка майбутніх вчителів з обов'язковим високим рівнем теоретичних знань є важливою складовою успішності роботи вчителя у школі. Адже, професійно-підготовлений, всебічно розвинений вчитель є взірцем знань, мудрості та авторитету молодих поколінь української держави.

Список використаної літератури

1. Єрмаков В. М. Професіоналізм і майстерність педагогічної діяльності [Текст] / В. М. Єрмаков // Методика викладання природничих дисциплін у вищій школі. XV Каришинські читання [Текст]: зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф. за участю науковців, шк. педагогів, аспірантів, магістрантів, студ. із залуч. студ. природоохорон. руху, (Полтава, 29-30 трав. 2008 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової; Ін-т інновац. технологій та змісту освіти, Ін-т педагогіки АПН України, полт. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка – Полтава: Астроя, 2008. С. 411-413.
2. Калюжна Т. Г. Сучасні вимоги до професійної підготовки майбутнього вчителя [http://lib.iitta.gov.ua/2555/1/Ніжин.pdf].
3. Карнаух Т. Впровадження інтерактивних методів навчання на уроках читання [Текст] / Т. Карнаух // Початкова школа. – 2005. - №11. – С. 5-8.
4. Москалевський З. Розвиток творчого потенціалу вчителя і творчої особистості учня [Текст] / З. Москалевський, Н. Левицька // Директор школи. Шкільний світ. – 2012. - №12. – С. 24-39.

Дмитро Хмелевський

СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ФІЛІЙ НА БАЗІ ОПОРНИХ ШКІЛ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

В сучасних умовах децентралізації влади одним із пріоритетів реформування загальної середньої освіти й механізмом для подолання розриву між якістю освіти в містах і сільській

місцевості, як зазначають науковці, є створення опорних шкіл. У більш ніж половини (60,8 %) опорних шкіл заплановано створення трьох чи двох філій. Філія не є юридичною особою і виконує функції початкової школи, а також може за рішенням засновника виконувати функції основної школи [«Положення про освітній округ» у редакції постанови КМУ від 20.01. 2016 р. № 79].

Засновники для прийняття рішення про створення опорного закладу та його філій проводять підготовчу роботу для отримання інформації про доцільність відкриття опорної школи. Зокрема, аналізують мережі підпорядкованих навчальних установ, закладів культури, їх кадрового потенціалу та рівня матеріально-технічного забезпечення; вивчають стан упровадження допрофільної підготовки і профільного навчання та якість надання зазначених освітніх послуг; досліджують можливість організації безбар'єрного доступу та створення комфортного середовища для навчання осіб з особливими освітніми потребами; організують проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед громадськості щодо утворення опорних закладів та їх філій.

Через складну демографічну ситуацію та глобалізацію в сільській місцевості діє багато шкіл із малою наповнюваністю, які не можуть забезпечити належної якості навчання. Тому такі малокомплектні школи мають можливість стати філією опорної школи і зазвичай виконують функції початкової школи. У малокомплектній школі фахова підготовка вчителів не відповідає педагогічній діяльності, адже часто педагоги викладають по два-три, а то й більше (до п'яти) навчальних предметів, які не відповідають їхньому фаху. Усе це відображається на якості освіти, яскравим підтвердженням якої є значні відмінності рівня знань учнів міської і сільської місцевості. У процесі реформування освітньої галузі поступово передають територіальним громадам функції управління та фінансування освітніх закладів. Однак управління освітою є одним із найскладніших завдань для ОТГ, адже до об'єднання цим займалися районні відділи освіти при державних адміністраціях. Функції виконавчих органів у сфері освіти були мінімальними, тому виникла проблема браку потрібного досвіду, некомпетентності та відсутності фахівців відповідного рівня. У нових умовах доцільно сформувати орган управління системи освіти ОТГ, його кадрове і методичне забезпечення. Колегіальним органом управління школою має бути педагогічна рада. Повноваження, порядок формування і регламент роботи педагогічної ради визначаються установчими документами закладу освіти. В управлінні школою братиме участь громадське самоврядування працівників закладу, учнів та їхніх батьків. Колегіальним органом батьківського самоврядування закладу освіти в новій українській школі є батьківська рада. Наглядова рада школи здійснюватиме громадський нагляд, зокрема зможе брати участь у визначенні стратегії розвитку закладу освіти, аналізувати діяльність закладу освіти та його посадових осіб, контролювати виконання кошторису, сприяти залученню додаткових джерел фінансування. Разом із запровадженням автономії буде посилено відповідальність школи перед суспільством за якість освіти. При цьому державний контроль у вигляді інспектування замінить громадсько-державна система забезпечення якості. Розвиватиметься інфраструктура для забезпечення різних форм навчання учнів, учителів, батьків і керівників навчальних закладів. Формуванню навичок наукової діяльності та винахідництва слугуватимуть сучасні лабораторії, а також програми доступу дітей до наукових музеїв, обсерваторій, відкритих навчальних курсів та інших ресурсів. Кожна школа матиме у своїй структурі сучасну бібліотеку, яка стане ресурсним осередком і експериментальним майданчиком для учнів і вчителів, забезпечить вільний доступ до якісних електронних підручників, енциклопедій, бібліотек, лабораторій. У новій школі буде заохочуватися інклюзивна освіта. Для учнів з особливими потребами буде створено умови для навчання спільно з однолітками. Для таких дітей буде запроваджено індивідуальні програми розвитку, зокрема корекційно-реабілітаційні заходи, психолого-педагогічний супровід і необхідні засоби навчання.

Принцип прогностичності – це вивчення зовнішнього середовища, врахування факторів, що змінюють його. Навчальний заклад має враховувати зміни зовнішнього середовища, перебудовуючи свою діяльність, і водночас підкорювати середовище для досягнення своєї мети.

Принцип єдності державних і внутрішкільних механізмів управління – означає, що внутрішкільне управління повинно забезпечувати повне використання умов, створених державою для функціонування навчального закладу [2].

Принцип демократизації і гуманізації управління орієнтує на: делегування певної частини прав і повноважень адміністрації громадсько-державним структурам; максимальне використання самодіяльності й ініціативи вчителів, учнів, батьків, широкої громадськості, прояву їх творчих сил; встановлення, функціонування і розвиток демократичних стосунків між керівниками, учителями, вихователями, учнями і батьками; встановлення оптимального співвідношення цілеспрямованих [3].

Принцип поєднання централізації і децентралізації – у внутрішньому управлінні підвищує координацію усіх структурних підрозділів закладу освіти, створює умови для прийняття управлінських рішень на професійному рівні, спрямовує діяльність керівників адміністративних і громадських органів в інтересах усього колективу.

Принцип колегіальності в управлінні навчально-виховним процесом – знаходить своє втілення в діяльності рад, комісій, що діють на громадських засадах, у роботі конференцій, де необхідний колективний пошук і персональна відповідальність за прийняття рішень [1].

Проблемним, на жаль, залишається економічне та демографічне становище в об'єднаних територіальних громадах, яке впливає на педагогічний процес у даній адміністративно-територіальній одиниці. Створення опорних шкіл є важливим кроком для побудови стійкої освітньої платформи.

Таким чином, подолати численні проблеми, які накопичились у системі освіти через велику кількість малокомплектних шкіл у сільській місцевості, можна через її реорганізацію та модернізацію. Важливим механізмом, що дозволить підвищити якість освіти та ефективно використання фінансових ресурсів, є формування опорних шкіл та їх філій. Першочергово таке реформування слід проводити в новостворених об'єднаних територіальних громадах, що в нових умовах з державного бюджету отримують освітню субвенцію та уповноваження керувати закладами дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти. На нашу думку, якісна освіта, зокрема у сільській місцевості покращить не лише соціальне, але й економічне та екологічне становище. Ми повинні формувати молодіжну громаду на сучасних прогресивних та патріотично-моральних засадах.

Список використаної літератури

1. Бебик В. М. Менеджмент освіти глобального суспільства / Бебик В. М. // Глобалізація і Болонський процес: проблеми і технології : кол. моногр.. – К. : Мауп, 2005. – 156 с.
2. Хриков Є. М. Управління навчальним закладом : навч. посіб. / Євген Миколайович Хриков. – К. : Знання, 2006. – 365 с.
3. Черниш А.П. Менеджмент освіти: Навчальний посібник. – К.: Видавництво «Університет» КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008. – 48 с.

Ольга Чайчук

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ СУЧАСНОСТІ

В сучасному світі до професійної підготовки вчителя, який здатен активно самореалізовуватися в інформаційному суспільстві, мати ті компетентності, що відповідали б потребам сьогодення, висуваються досить високі вимоги. Зміна суспільної свідомості, яка відбувається в сучасній Україні, в зв'язку з потужними інтеграційними процесами, вимагає реалізації нового підходу до реформування ланок педагогічної освіти, що передбачає пошук творчих підходів учителів і керівників навчальних закладів до педагогічних інновацій та інноваційно-дослідницької діяльності.

Необхідно зазначити, що професійна підготовка вчителя математики в сучасному просторі освіти України стала предметом дослідження таких науковців: В.Г. Моторіна, С.П. Семенець, І.Г. Ленчук, А.В. Семенова. Педагогічні технології та методику використання комп'ютерних технологій в освіті й підготовці вчителя математики досліджували О.В. Вітюк, В.І. Клочко, Т.Г. Крамаренко, Н.В. Морзе, І.О. Теплицький та ін.

Метою нашої статті є виокремлення завдань професійної підготовки майбутнього вчителя математики до педагогічної діяльності засобами комп'ютерних технологій та їх реалізація в сучасному житті.

Дослідженням встановлено, що теперішній стан підготовки майбутнього вчителя математики характеризується стрімким розвитком математичної науки, численними реформами освіти, але в той же час спостерігається скорочення годин на аудиторні заняття та збільшення частки самостійної роботи студентів. Професор О. В. Співаковський зазначає, що існує небезпека зниження рівня освіти,